

Transportstyrelsens föreskrifter om kursplan, traktorkort;

TSFS 2011:26

Utkom från trycket
den 28 februari 2011

beslutade den 16 februari 2011.

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 7 och 12 §§
förordningen (1998:978) om trafikskolor.

VÄGTRAFIK

1 kap. Kursplanens uppbyggnad och struktur

1 § Utbildningen för traktorkort ska innehålla följande moment:

1. manövrering, fordon och miljö,
2. körning i olika trafikmiljöer,
3. körning med traktor i speciella sammanhang,
4. personliga förutsättningar och målsättningar i livet.

De fyra momenten ska delas upp på följande två kunskapsområden:

1. teori,
2. självvärdering.

2 § De aktiva verb som används i kursplanen har följande betydelse.

<i>accepterar</i>	eleven har tagit ställning till ett visst synsätt
<i>bedömer</i>	eleven bedömer sin förmåga
<i>redogör</i>	eleven beskriver och reflekterar över ett kunskapsområde eller händelseförlopp
<i>värderar</i>	eleven tar ställning och kan förklara varför
<i>återger</i>	eleven kan återge fakta med viss förståelse av vad fakta står för

2 kap. Manövrering, fordon och miljö

Syfte

1 § Momentet manövrering, fordon och miljö syftar till att eleven ska få kunskap om traktorn eller fordonskombinationen med tillhörande utrustning samt hur den kan framföras på ett säkert och miljövänligt sätt anpassat till dess längd, bredd, höjd, vikt och last. Samtidigt ska eleven utveckla en realistisk uppfattning om sin egen kunskap att göra detta. Här ingår att eleven ska lära sig traktorns konstruktion, funktion, olika skyddssystem och

sambanden mellan körsätt, användningsområde och miljöpåverkan. Dessutom ska eleven utveckla sin förmåga att reflektera över händelser under utbildningen och därigenom öka sin förmåga att ta till sig intryck och erfarenheter som kan bidra till en ökad värdering av säker körning.

Teori

2 § Målet är uppnått när eleven

1. *redogör* för

- faktorer som påverkar traktorns köregenskaper såväl positivt som negativt,
- körtekniker och andra åtgärder som kan nyttjas för att använda traktorn på ett säkert och miljömedvetet sätt,
- fordonets och utrustningens konstruktion och funktioner samt hur dessa inverkar på säkerhet och miljö,
  - fordonets olika skyddssystem och hur dessa fungerar,
  - innebörden av de miljökrav som finns för fordonet,
  - betydelsen av att använda fordonets skyddsutrustning,
  - innebörden av begreppen styrbarhet och stabilitet,
  - olika drivsystem och hur dessa inverkar på köregenskaperna,
  - väglagets påverkan på fordonets köregenskaper,
  - sambandet mellan körteknik och fordonets uppträdande,
  - naturlagarnas inverkan på fordonets rörelse,
  - hur man identifierar risker förknippade med fordonets konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera,
    - enklare kontroller och föreslår eventuella åtgärder på fordon och utrustning så att dessa är trafiksäkra,
    - olika sätt att bromsa fordonet,
    - regler för persontransporter med traktortåg,
    - grundläggande metoder och krav för lastsäkring,
    - grundläggande förutsättningar för att få transportera farligt gods,
    - regler för sammankoppling av olika fordon och utrustning,
- 2. *återger* regler och bestämmelser som finns inom hela momentet manövrering, fordon och miljö.

Självvärdering

3 § Målet är uppnått när eleven *bedömer* sin kunskap om

- hur traktorn ska användas,
- hur man hanterar en uppkommen krissituation,
- risker förknippade med fordonets och utrustningens konstruktion, funktion och manövrering.

3 kap. Körning i olika trafikmiljöer

Syfte

1 § Momentet körning i olika trafikmiljöer syftar till att utveckla elevens kunskaper om att använda traktorn på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden. Momentet syftar också till att utveckla elevens förmåga att vara förutseende, upptäcka risker och att köra med sådana säkerhetsmarginaler att han eller hon inte blir inblandad i kritiska situationer. I detta ingår att eleven ska förstå betydelsen av att anpassa sin körning, till exempel hastighet och placering, utifrån de omständigheter som råder. Momentet syftar dessutom till att ge kunskap om och förståelse för varför trafikregler finns och hur de ska följas. Ett annat syfte är att minska konsekvenserna efter en trafikolycka genom att förmedla kunskap om första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka.

Teori

2 § Målet är uppnått när eleven *redogör* för

- de trafikregler som gäller vid körning med traktor,
- vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka och kunskaper om första hjälpen,
- hastighetens inverkan på risken att dödas eller skadas i trafiken,
- betydelsen av goda avsökningsrutiner i olika trafikmiljöer och utifrån fordonets utformning,
- betydelsen av att anpassa hastighet, placering och övrig körning utifrån fordonets och utrustningens längd, bredd, höjd, vikt och last samt de omständigheter som råder,
- betydelsen av att visa gott omdöme i samspelet med andra trafikanter,
- betydelsen av att köra med tillräckliga säkerhetsmarginaler,
- hur man identifierar risker i olika trafiksituationer och trafikmiljöer,
- hur man förutser och bedömer konsekvenser av olika händelseförlopp i trafiken.

Självvärdering

3 § Målet är uppnått när eleven

1. *värderar* sin förmåga att kunna vidta rätt åtgärder vid en trafikolycka och kunna ge första hjälpen,
2. *accepterar* ett kritiskt tänkande om sina egna kunskaper.

4 kap. Körning med traktor i speciella sammanhang

Syfte

1 § Momentet körning med traktor i speciella sammanhang syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sin körning med avseende på till exempel vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför den ska genomföras. Kunskapen ska kunna användas för att köra så miljövänligt som möjligt samtidigt som körning under riskfyllda förhållanden undviks. Dessutom syftar momentet till att förmedla kunskap som visar att körning under påverkan av till exempel alkohol och trötthet ökar olycks- och skaderisken och därför inte är förenligt med god körning.

Teori

2 § Målet är uppnått när eleven *redogör* för

- hur val av fordon, utrustning, resällskap och färdväg påverkar trafiksäkerhet och miljö,
- hur påverkan av medicin, alkohol, andra droger, stress och trötthet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet,
- hur körning vid olika tidpunkter på dygnet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet,
- hur olika väglag och vägmiljöer påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet.

Självvärdering

3 § Målet är uppnått när eleven *bedömer* hur egna val och motiv till körning med traktor kan påverka det egna förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön.

5 kap. Personliga förutsättningar och målsättningar i livet

Syfte

1 § Momentet personliga förutsättningar och målsättningar i livet syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar rollen som förare. Eleven ska inse hur förarbeteende och olycksrisk har samband med viljan att följa regler och bestämmelser samt med faktorer som ålder, kön, fysiska begränsningar, personlighet, attityd, livsstil, social bakgrund, utbildning och grupptillhörighet. Genom att förstå dessa samband förväntas eleven få bättre förutsättningar att anpassa sin körning så att risker förknippade med de egna förutsättningarna beaktas.

Teori

2 § Målet är uppnått när eleven

1. återger

– hur personliga livsförutsättningar och faktorer som kön, ålder, personlighet, attityd, livsstil och grupptillhörighet påverkar trafiksäkerheten,
– hur man undviker att använda traktorn som ett medel för sökande efter spänning,

2. redogör för

– hur grupstryck uppstår och hur det kan påverka förarbeteende och trafiksäkerhet,
– hur medvetna eller impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek och liknande kan påverka förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön,
– hur olika val av transportslag kan påverka trafiksäkerhet och miljö,
– hur bristande vilja att följa regler och bestämmelser påverkar säkerhet och miljö.

Självvärdering

3 § Målet är uppnått när eleven värderar sin förmåga

– att stå emot effekterna av grupstryck,
– att motstå impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek etc.

Denna författning träder i kraft den 1 april 2011.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Maria Åkerlund
(Vägtrafikavdelningen)